

Силабус навчальної дисципліни
«ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ СУЧАСНОЇ АРХЕОЛОГІЇ»

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки
 Спеціальність: 032 Історія та археологія
 Освітня програма: Історія та археологія
 Рівень вищої освіти: третій (доктор філософії)
 Курс: 2
 Семестр: 4

Факультет	Історичний
Кафедра	Всесвітньої історії та методик навчання
Викладач(-і)	Біляєва Світлана Олександрівна Професор кафедри всесвітньої історії та методик навчання s.bilyieva@udpu.edu.ua
Лінк на освітній контент дисципліни	
Статус дисципліни	Навчальна дисципліна вибіркового циклу
Загальний обсяг дисципліни: кредити ЄКТС / години	4/120
Обсяг дисципліни (години) та види занять	Денна форма: лекції 20 год., практичні 16 год., самостійна робота 84 год. Заочна форма: лекції 6 год., практичні 4 год., самостійна робота 110 год.
Політика дисципліни	Академічна доброчесність. Вивчення курсу супроводжується формуванням в аспірантів принципів академічної доброчесності, запобіганням явищам прямого академічного плагіату в їх письмових роботах. Очікується, що письмові роботи і випускні кваліфікаційні роботи аспірантів будуть цілком оригінальними текстами, виконаними самостійно. Використання чужих ідей і тверджень у текстах аспірантів відбуватиметься згідно із загальними правилами цитування. Аспіранти під час поточного, модульного та підсумкового контролю не використовують недозволені засоби і самостійно виконують навчальні завдання. Порухення принципів академічної доброчесності передбачає відповідальність, згідно з «Кодексом академічної доброчесності Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини». Відвідування занять. Для успішного проходження курсу та складання контрольних заходів необхідним є вивчення навчального матеріалу за кожною темою. Креативна ініціатива здобувача вищої освіти. Креативна ініціатива аспіранта під час освоєння дисципліни всіляко підтримується, оскільки це сприяє формуванню творчої особистості і є умовою становлення фаховості історика та його здатності діяти неординарно в ситуації невизначеності, відмові від шаблонності і стереотипності в дослідницькій та виховній роботі.
Що будемо вивчати?	Дисципліна охоплює коло теоретичних і практичних питань, сутність, організаційно-правові засади, методологічний інструментарій науки археології. Вивчення дисципліни сприяє формуванню чітких уявлень про сучасні методи польових та лабораторних археологічних досліджень, набуттю навичок роботи в археологічних експедиціях.
Чому це треба вивчати?	Вивчення дисципліни потрібне для збільшення кількості фахівців- істориків та археологів, яка здатні систематизувати, класифікувати, оцінювати і зберігати об'єкти культурної спадщини України, поширювати знання про це в країні і за кордоном.
Яких результатів можна досягнути?	Аспіранти отримують знання про сучасний стан розвитку та засади функціонування історичної науки, основні теми і питання сучасних дискусій в галузі археології, оволодівають необхідною термінологією.
Як можна використати набуті знання та уміння?	Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері історії та археології на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності. Здатність обирати найбільш релевантні методи, методики та підходи для здійснення досліджень в галузі історії та/або археології. Здатність глибоко аналізувати та порівнювати різноманітні теорії, концепції, гіпотези в межах предметної сфери наукового дослідження, глибоко розуміти специфіку сучасного понятійного апарату, пропонувати адекватні висновки та пропозиції. Продувати нові ідеї і розв'язувати комплексні проблеми у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності.

	Демонструвати результати власних наукових досліджень з історії та/або археології академічній спільноті.
Зміст дисципліни	Предмет археології. Археологія як система наук. Основні поняття та терміни до та ранньоісторичної археології. Особливості розвитку культури. Головні методи доісторії: стратиграфія, типологія, хронологія. Технологія розколювання кременю. Обробка кістки. Обробка дерева. Виготовлення кераміки. Металургія та металообробка.
Обов'язкові завдання	Під час навчання аспіранти виконують завдання для самостійної роботи, контрольні роботи, проходять тестування (поточне і модульне), виконують індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) у формі реферату, есе, доповіді, повідомлення, мультимедійної презентації, інтерв'ю, усного опитування, створення структурно-логічної схеми тощо.
Міждисциплінарні зв'язки	Викладання дисципліни «Теоретико-методологічні засади сучасної археології» відбувається у тісній взаємодії з дисциплінами: Історична антропологія, Філософія науки та інновацій, Історія, концепції та сучасні досягнення історичної науки, Джерелознавство та архівна евристика, Теорія і практика історичних досліджень, Культура і цивілізація.
Інформаційне забезпечення (з репозитарію, фонду бібліотеки УДПУ та ін.)	1. Археологія України. Курс лекцій. /За ред. проф. Л. Залізняка. К.: Либідь, 2006. 503 с. 2. Біляєва С. О., Барвінок О. В. Історія археологічної науки. Умань: «Візаві», 2022. 209 с. 3. С. Ж. Пустовалов, І. С. Бондар, В. В. Кушнар'єв, В. С. Пустовалов. Експертиза предметів з археологічних колекцій. доба каменю та бронзи. Київ. Ліра. 252 с. 4. Гайко Г. І., Білецький В. С. Історія гірництва: Підручник з грифом Мінвузу. Київ-Алчевськ: Видавничий дім «Киево-Могилянська академія», видавництво «ЛАДО» ДонДТУ, 2013. 542 с. 5. Археологія України : підруч. для студ. іст. спец. ВНЗ / І. С. Винокур, Д. Я. Телегін, наук. ред. С. В. Трубочанінов. 2-е вид., випр. і доп. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2008. 479 с. 6. Нужний Д.Ю. Розвиток мікролітичної техніки в кам'яному віці: удосконалення зброї первісних мисливців. 2008. 308 с. 7. Телегін Д.Я. Про номенклатурний список крем'яних виробів доби мезоліту-неоліту. Археологія. 1976. Вип. 19. С. 21-45. 8. Телегін Д.Я. Мезолітичні пам'ятки України. К., 1982. 252 с.
Поточний контроль	Поточний контроль проводиться на кожному семінарському, занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях та набутих практичних навичок під час виконання ІНДЗ.
Підсумковий контроль	Залік

Розробник Телегін Д.Я. Світлана БІЛЯЄВА